Rakennuskantan arviointi

s-alueet

Haravankylä, s-alue 88

Varvi, s-alue 96

Svenäs, s-alue 104

Valkon keskusta, s-alue 107

Rotisenmäki, s-alue 115

Pitkäniityntie, s-alue 120

Valkonlampi, s-alue 126

Fantsnäs, s-alue 132

muu rakennuskanta

Köpbacka 136

Siksala 149

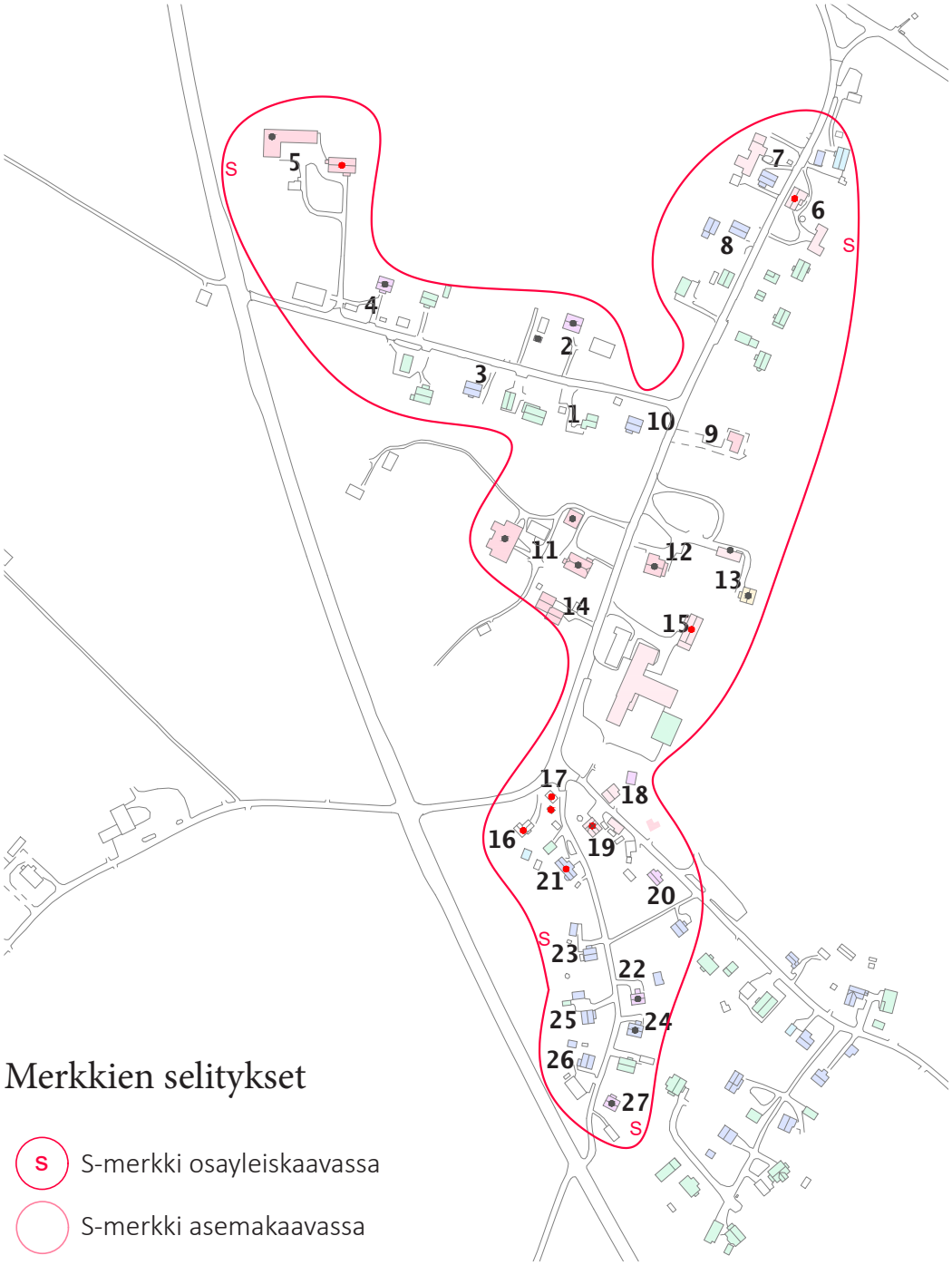
Valkon keskustan reuna kohteet 153

Haravankylän reuna kohteet 154

Pitkäniityntien reuna kohde 160

Haravankylä, s-alue

Merkkien selitykset

- S — S-merkki osayleiskaavassa
- S-merkki asemakaavassa
- su-merkki asemakaavassa
- sr-merkkiosayleiskaavassa
- sr-merkki asemakaavassa
- sr-merkki asemakaavassa, joka poistetaan osayleiskaavassa

1 : 5 000

Rakennuksen iät

- -1890
- 1890-1920
- 1920-1930
- 1930-1940
- 1940-1960
- 1960-1970
- 1970-

Näkymä Köpbackasta Vanhalta Valkontieltä länteen kohti Haravankylää, jonka rakennuskanta kesäisin peittyy puuston taakse, poikkeuksena Jordaksen keltainen asuinrakennus.

Näkymä Valkontieltä Barsaksentielle. Lato kuuluu Barsaksen (nykyiseen Sistolan) tilaan. Kuva oikealla Barsaksen tieltä, jonka varrella on vanha betoninen kellari.

Täydennysrakentamista eri ajoilta: edessä oleva talo vuodelta 1987, takana näkyvä talovuodelta1935. Keskimmäisessä kuvassa sama talo pohjoisesta C-luokkaa.

BARSAKSENTIE

1. 1950-luku, luokka C

2. (lato 1930, asuintalo 1937 rakennettu paritaloksi?) talon sauna- ja ulkorakennukset yläkuvassa oikealla, Barsaksentie 6 A-luokka

3. 1959 B-luokka

4. Barsaksentie 14 C-luokka

5. Barsas, asuinrakennus (ulkoasu edustaa1900-luvun vaihdetta) on suojeltu asemakaavassa. Piha on kuitenkin kokonaisuutena suojelun arvoinen Luhtiaitta on siirretty pihaan 2000-luvulla. Sauna-pesutuparakennus on rakennettu 1950. Maisemallisesti komea, vanhasta tilasta kertova puusto ja kiviaita täydentävät kokonaisuutta. Barsaksentie 16, luokka A.

Mikkolantien pohjoisosan täydennysrakentamista

6. (1906) Suojeltu asemakaavassa , A-luokka, Mikkolantie 3.

7. Ulkorakennus, joka voi olla osittain 1900-luvulta.

7. Ulkorakennus. Punakattoinen asuinrakennus (1950), C-luokka.

8. Asuinrakennus (1953) C-luokka, autotalli (1948) erillisillä tonteilla.

9. (1920) C-luokka

10. 1950-luku, luokka C

11. Trumbetaksen tilan rakennukset asuinrakennus (1922). Seudun suurehkoilla vanhoilla tiloilla tyypillinen tiilipilarinavetta. Mikkolantie 16-18. A-luokka

12.”Viaborg” (arviolta 1900-vaihde -1920-l?) A-luokka

13. Jordas, vasen kuva Köpbackan suunnalta (1880) A-luokka.

14. (1920 ?) laajennus 1960- luku) B-luokka.

15. Mickos (1895), asuinrakennus, B-luokka, suojeltu asemakaavassa 12. Entinen navetta- ja talousrakennus rakennettu vaiheittain. Talousrakennukset merkittäviä kyläkuvan kannalta. Mikkolantie 21 ja 23

MAAMIEHENTIE

Teiden risteysalueella on säilynyt vanhaa mökkimäistä asuinrakentamista. Uusin rakentaminen sijoittuu Jordaksentien ja Maamiehendien itä- ja eteläpuolelle.

16. (1947?, laajennettu 1980-luvun jälkeen) A-luokka, suojeltu asemakaavassa.

17. Sveaborgin vanhat ruumisvaunuaitat, suojeltu asemakaavassa. Mustalähteentien ja Mikkolantien risteyksessä. B-luokka.

18. Punainen pihamökki (1937), keltainen asuinrakennus aivan tien varressa (1899) C-luokka.

17. C-luokka

19. Maamiehentie 2. (1900-luvun vaihde) suojeltu kaavassa, C-luokka.

20. Maamiehentie 4 (1930) kyläkuvan kannalta merkittävä. B-luokka

MUSTALÄHTEENTIE on rakentunut pääosin kahdessa vaiheessa, 1930-luvun lopulla ja 1950-luvun alussa. Rakennuksien mittasuhteiden noppamaisuus yhdistää ulkonäköä.

21. (1951) laajennettu ja peruskorjattu myöhemmin, suojeltu kaavassa. A-luokka. Kuvassa oikealla näkymä Mustalähteentieltä.

26. (1950-l) C-luokka

25. (1951-l) C-luokka

23. (1954) C-luokka

Mustalähteentien länsipuolen kolme 1950-luvun asuintaloa, voimakkaat seinävärit ovat myöhempien vuosikymmenien ilmiö.

22. (1938) A-luokka

22.

24.

24. (1951) A-luokka

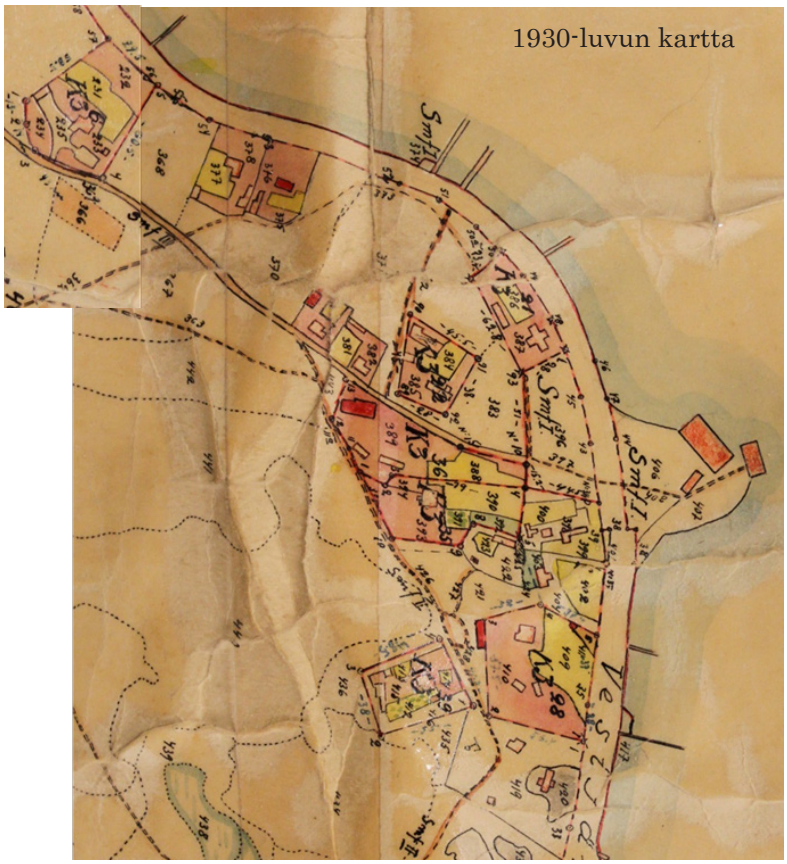
Mustalähteentien itäpuolen rakentaminen muodostaa yhtenäisen 1930-50-luvun asuinmiljöön.

Rakennuksien iästä kertoo esim. erilaiset ikkunatyypit: 1930-luvulla suosittiin vielä t-mallista puitejakoa, seuraavilla vuosikymmenillä yksinkertaista pystysuuntaista jakoa. 1930-luvun rakennuksissa suosittiin myös kattolappeen keskelle tehtyjä pieniä kattolyhtyjä. Kattoräystään kotelointi näyttää Loviisan seudulla olleen yleinen läpi vuosikymmenten.

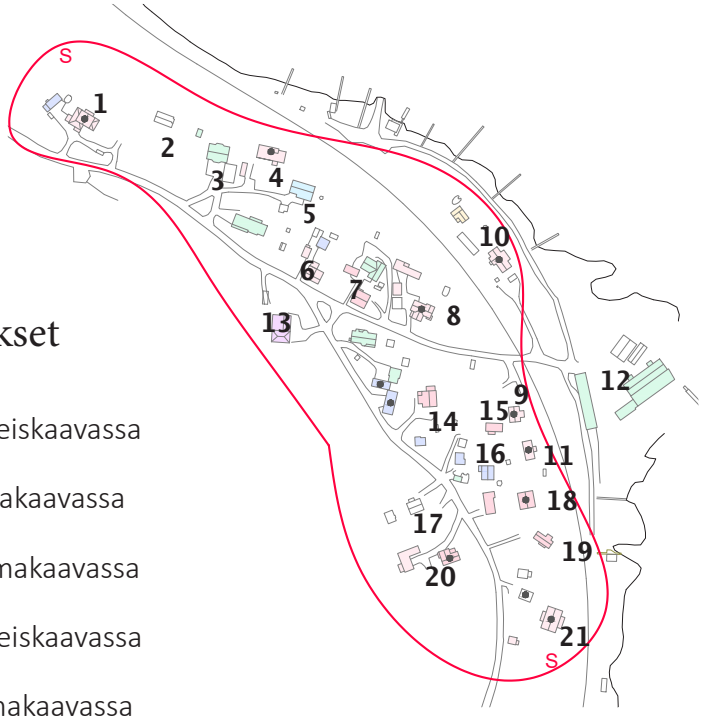

27. (1938) Ikkunavaihdos, jossa alkuperäisestä 1930-luvun sirosta mallista on valitettavasti jostain syystä jouduttu luopumaan, A-luokka.

Varvi, s-alue

Merkkien selitykset

- S-merkki osayleiskaavassa
- S-merkki asemakaavassa
- su-merkki asemakaavassa
- sr-merkkiosayleiskaavassa
- sr-merkki asemakaavassa
- sr-merkki asemakaavassa, joka poistetaan osayleiskaavassa

1 : 5 000

Rakennuksen iät

- -1890
- 1890-1920
- 1920-1930
- 1930-1940
- 1940-1960
- 1960-1970
- 1970-

1. (1907) Luokkaan A, Varvintie 4.

1. Rannan suunnalta. Näkymäyhteys talolta rantaan on hienovarainen (vrt. viereinen uudisrakennuksen näkymä).

3. (1988) Yläkuvan kivitalo C-luokka

2. Pieni keltainen lomarakennus viereisellä tontilla (1960-70-l?) C-luokka

Vasemmalla 5. (1960-luku?) C-luokka

Oikealla 4. A-luokka

4.(1907) A-luokka, Varvintie 14.

4. (punainen) ulkorakennus (1907) A-luokka

Varvintien ja Svenäsintien risteys

6. (1905) asuinrakennus kadun varrella, C-luokka,

6. (1942) pihan takaosassa

6. (1942) C-luokka

7.vaalea asuinrakennus (alunperin 1920?) ja pihan takana punainen asuinrakennnus (1940-50l) samalla tontilla. C-luokka

8. Asuinrakennus (?)1900-luvun alku), vaalea pihamökki (1912), takana oleva piharak. 1917, kokonaisuus A-luokka, Varvintie 26.

9.(1900), A-luokka, Varvintie 37.

10. (~1890-1910) A-luokka, Varvintie 38

10. (1879) A-luokka, Varvintie 40

11.(1900), A-luokka, Varvintie 39.

12. Varvin rakennus mahdollisesti 1950-luvulta. C-luokka

11.

13. (1940-50-l?) C-luokka

14. (1920-30 asuinrakennus. B-luokka) ladot tie- ja kylä miljöön kannalta säilyttämisen arvoiset. Svenäsintie 10.

Saunarakennus 1940-50 luku

15. vanha talo (1920-l?), ulkoasu uusittu C-luokka

16. (1953) vihreä talo C-luokka,
Svenäsintie 16. ulkorakennus tien varrella.

17. (1954), B-luokka, hyvä
tyyppinsä edustaja. Svenäsintie 17.

18. (1928) A-luokka, Svenäsintie 18.

19. (1924) B-luokka, Svenäsintie 20.
(17. ja 18. ovat aiemmin kuuluneet samaan palstaan)

20. (1920-30 l ?) A-luokka, Svenäsintie 23.

21. (1890)”Sommarbo” A-luokka, Svenäsintie 24

Kapearaiteisen rautatien alkuperäinen linjaus kulki rantalinjassa, paikalla on nyt pätkä ulkoilutietä.

Siksalan veneveistämön venevajoja, A-luokka

Asuinkiinteistöjen vene- ja verkkovajat antavat rantavyöhykkeelle kulttuurimaiseman luonteen

Svenäs, s-alue

Vasemmalla kartta 1930-luvulta osoittaa, että palstajako on säilynyt suunnilleen nykytilanteeseen (kartta oikealla). Asutuksen länsipuolella kulkevaa Svenäsintien suoraa ei vielä 1930-luvulla näytä olleen, vaan paikalle johti useampia polkuja harjun poikki. Alueen eteläosa liittyy Valkon satamaan, jota karttojen mukaan on 1930-luvun jälkeen täytetty huomattavasti.

Merkkien selitykset

- S-merkki osayleiskaavassa
- S-merkki asemakaavassa
- su-merkki asemakaavassa
- sr-merkkiosayleiskaavassa
- sr-merkki asemakaavassa
- sr-merkki asemakaavassa, joka poistetaan osayleiskaavassa

1 : 5 000

Rakennuksen iät

- -1890
- 1890-1920
- 1920-1930
- 1930-1940
- 1940-1960
- 1960-1970
- 1970-

1. (1897-l) A) luokkaan, Svenäsintie 40 d

2. huvila A-luokkaan (1900), ulkorakennus (kuva alla oikealla 1900), Svenäsintie 40 c

3. (1900) A-luokka, Svenäsintie 40

5. (1920?)C-luokka. Kuvassa keltainen asuinrakennus

6. (1940-50-luku alkup.) vasen kuva tieltä keskimmäinen rautatieltä. C-luokka

4. (1900?) B-luokka, Svenäsintie 42

Panoraama rautatien suunnalta

7. (1960 talo edessä) C-luokka
9. (1953 talo taaempana) C-luokka

8. (1930-l?) C-luokka

10. (1930?) C-luokka

11. (1900)C-luokka

12. (1920 ?) B-luokka, Svenäsintie 62

13. (1906), B-luokka, Svenäsintie 81

Näkymiä Svenäsintieltä

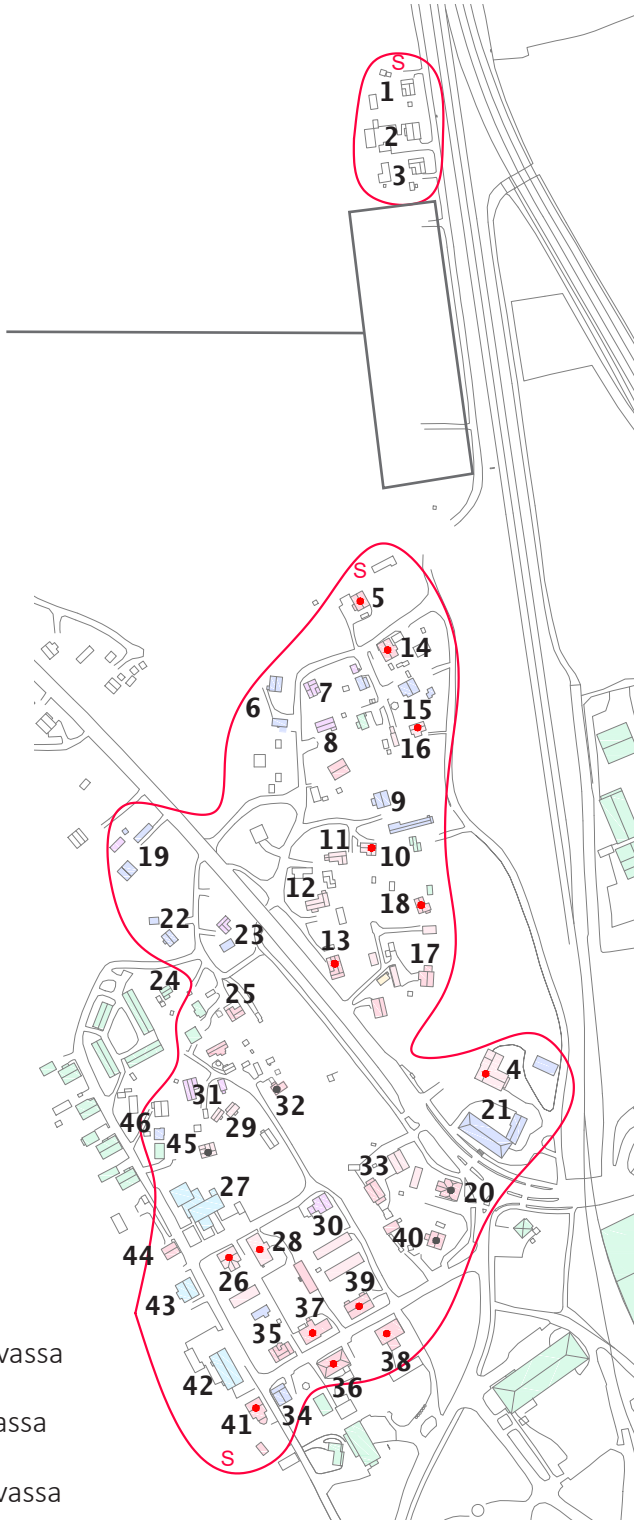

Valkon keskusta, s-alue

Rakennuspaikat, joilta on purettu 1900-luvun alussa rakennetut asuinrakennukset, jotka olivat samassa suorassa linjassa

Merkkien selitykset

- S — S-merkki osayleiskaavassa
- S-merkki asemakaavassa
- su-merkki asemakaavassa
- sr-merkkiosayleiskaavassa
- sr-merkki asemakaavassa
- sr-merkki asemakaavassa, joka poistetaan osayleiskaavassa

1 : 5 000

Rakennuksen iät

- -1890
- 1890-1920
- 1920-1930
- 1930-1940
- 1940-1960
- 1960-1970
- 1970-

1. Svenäsintie 99 (1930)

2. Svenäsintie101 (1925)

3.Svenäsintie103 (1928)

Svenäsintien alunperin rautatien varteen rakennetutuista asuinrakennuksista on jäljellä kolme, B-luokkaan. Asuinrakennuksia oli tien varressa yhtenäisessä rivistössä n. 8 kpl (vrt. kartta1930-luvulta alla).

Kohteet 3 ja 1

4. Entinen koulurakennus (1912) suojeltu asemakaavassa, A-luokka.
Svenäsintie 176

Alakuvat Eestintieltä ns. ”Valkon kolmion alue on inventoitu asemakaavoituksen yhteydessä. vuonna 2011, jolloin kohteista laadittiin erilliset inventointikortit.

5. Eestintie 7 (1927) suojeltu, A-luokka

6. Eestintie 10, 1936, C-luokka

7. Eestintie 11 (1945, vaja 1955) C-luokka

8. Eestintie 16 (1933) B-luokka.

9. Eestintie 22 (1903, muutoksia 1924) suojeltu, B-luokka

10. Eestintie 24(1905) suojeltu, A-luokka

11. Eestintie 26 (1903, muutoksia 1924 ?)A-luokka

13. Eestinpolku 32 (1900-l) alku 1920 laajennettu suojeltu asemakaavassa A-luokka

14. Kotipolku 2 , (1920 siirretty Karhulasta) suojeltu , A-luokka Valkon kolmion alue on inventoitu asemakaavoituksen yhteydessä. vuonna 2011, jolloin kohteista laadittiin erilliset inventointikortit.

9. Eestintie 22
(asuinrakennus 1951)
piharakennus eri-ikäiset
vaiheet, B-luokka

15. Kotipolku 4, C-luokka

17. Eestipolku 5 (1920)
C-luokka

16. Kotipulku 6 (1920 ? vanhempi) suojeltu,
puuvaja 1903, A-luokka

18. Eestinpolku 7 (1920) suojeltu, A-luokka

Olevaa tilannetta ja maanomistusta kuvaava kartta 1930-luvulta. Kartasta hahmottuu selkeästi miten maanomistuksen rajalinjat on määrittänyt asutuksen sijoittumisen.
Katuja ei ole, vaan kulkuyhteydet muodostuivat käytännössä sopiviin paikkoihin (katkoviivat).

Valkon keskustan kortteli Kauppakatu ja sen kahtapuolen suoralinjaisesti jaetut tontit erottuvat hyvin kartalla. Mielenkiintointoista on, ettei leveä katu johda oikein minnekään. Kartta paljastaa myös Kauppakadun korttelien jatkuneen yhtenäisinä siten, että Laivanvarustajantie on myöhemmin linjattu korttelien viimeisten tonttien väliin.

Kauppakatu sisäpihoineen ja läheisine kujineen muodostaa hyvin virikkeisen ja mielenkiintoisen asuinmiljöön (kartan nuolet osoittavat pikkukuvien näkymät).

LAIVANRAKENTAJANTIEN ja KIRKKOKUJAN POHJOISPUOLELLA sekä VAARINKUJAN ja MUORINKUJAN molemmilla puolilla rakentaminen on mökkimäistä ja hyvin pienipiirteistä. Talot ja pihat ovat maaston ehdoilla rakentuneita ja asuinalue on kokonaisuutena puistomainen. Myös rakentamisen iällisen kerrostuneisuuden hallittu vaihtelevuus on alueen erityinen miljööarvo: rakennukset ovat korkeintaan puolitoistakerroksisia, runkosyvyydeltään kapeita ja hahmoltaan yleensä selkeitä, ulkorakennukset rajaavat pihaa.

19. (1951) B(C)-luokka, Valkontie 9.

20. (1924) A-luokka, Kauppakatu 19.

22. (1949), B-luokka, Muorinkuja 3.

21. (rakennettu 1957) C-luokka

Risteysalueen rakentamista. Valkon alueen vanhin kivinen kerrostalo, jossa ensimmäisen kerroksen suurten lasi-ikkunoiden osittainen poistaminen ja pienentäminen on muuttanut rakennuksen ilmettä kuitenkin olennaisesti.

23. (1931) B-luokka

24. (1940-50 l ?), B-luokka, Eestintie 1.

25. (1920) B-luokka, Eestintie 3

KIRKKOKUJA ruutukaavamaisena eroaa Valkon keskustan muutoin orgaanisemmin rakentuneista alueesta. Valkon seurakuntakoti on rakennettu aikakaudella, jolloin Valko oli palveluiltaan monipuolinen paikalliskeskus.

26. Alueen ainoa kaksikerroksinen asuinrakennus (onko alun perin ollut matalampi ja korotettu 1920-30-luvulla?) suojeltu asemak. A-luokka, Kirkkokatu 1.

27. Valkon seurakuntakoti (valmistunut 1968) suunnittelija arkkitehti Bengt-Vilhelm Levo´n. B-luokka

29. (1900), A-luokka (asuinmökki pihassa), (1940-50-l) A-luokka asuintalo kadun varrella, Kirkkokuja 4.

30. (1900-luvun alku?) A-luokka, Kirkkokuja 5.

31. (1930) C-luokka

32.(1920) A-luokka, Kirkkokuja 9

33. (1920?) B-luokka, Kalliokuja 4 .

34. (1957 laajennus, onko runkona vanhempaa?) Kuva Laivanrakentajantien suunnalta, C-luokka.

35. asuinrakennus (1920, tyylin mukainen laajennus 1989) C-luokkaa

36. (1927) suojeltu asemakaavassa. A-luokka. Kauppakatu 3.

37. Entisen Ruotsinkielisen koulun rakennukset, (1925, 1905) suojeltu asemakaavassa (ei ulkohuonerakennusta). A-luokka, Kauppakatu 4.

KAUPPAKADUN ympäristö ruutukaavanomaisena eroaa muusta Valkon alueesta. Se on myös ainoa ”katu”, kun muut ovat nimetty ”teiksi”.

38. (1906) suojeltu asemakaavassa, A-luokka, Kauppakatu 5.

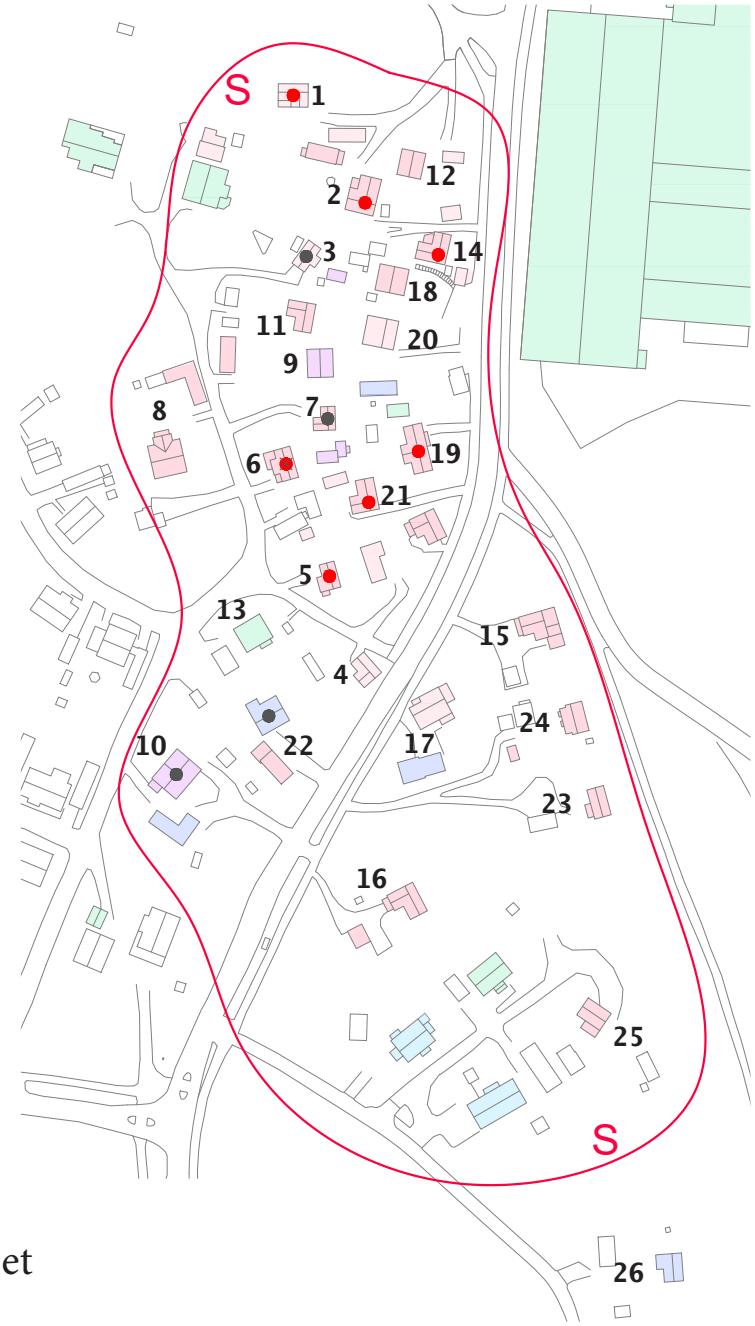
39. Asuinrakennus(1900-luvun vaihde?)) suojeltu asemakaavassa. A-luokka, Kauppakatu 6.

45. (1926) A-luokka

Rotisenmäki, s-alue

Merkkien selitykset

- S — S-merkki osayleiskaavassa
- S-merkki asemakaavassa
- su-merkki asemakaavassa
- sr-merkkiosayleiskaavassa
- sr-merkki asemakaavassa
- sr-merkki asemakaavassa, joka poistetaan osayleiskaavassa

1 : 5 000

Rakennuksen iät

- -1890
- 1890-1920
- 1920-1930
- 1930-1940
- 1940-1960
- 1960-1970
- 1970-

1. ulkorak. 1913, asuinrak. 1910 suojeltu asemakaavassa, A-luokka, Rämsänrinne 1.

2. 1920-l suojeltu, A-luokka, Rämsänrinne 4.

3. 1920-l A-luokka

4.1920-l päärakennus A-luokka, Rotisenmäki 1

Leveydeltään vajaa parimetriä leveä Rämsänkuja.

5. 1920-l suojeltu asemakaavassa. A-luokka, Rotisenmäki 2

6. 1920-l suojeltu, A-luokka

7. Vasen kuva: asuinrakennus 1920-l. Oikea kuva: piharakennukset (vaalea lautavuorattu mökki ja punaiset talousrakennukset (saunarakennus ym.). A-luokka. Rotisenmäki 6

8. Asuinrakennus(1929) ulkorakennus (1930) B-luokka. Ulkorakennuksen hirsiosa lantaluukkuineen kertoo aiemmasta kotieläinten pidosta. Rotisenmäki 7.

9.(1935) C-luokka.

Kuja nimeltä Rotisenmäki. Alueelle on tyypillistä ulkorakennukset, jotka rajaavat antavat suojaa hyvin suhteellisen pienille tontteille.

10. 1920-l, C-luokka.

11. 1930-l, A-luokka.

12. (1930-40-l) C luokka.

13. 1920-l, A-luokka Valkolammentie 5.

Yleisnäkymä Valkolammentieltä.

14. Asuinrakennus 1900-1920 C-luokka.

17. 1920-l, C-luokka

15. 1920-l, suojeltu asemakaavassa, A-luokka.
Valkolammentie 7.

19. 1900-l, C-luokka

16.1950-l C-luokka.

20. 1920-l, A-luokka,
suojeltu asemakaavassa.
Valkolammentie 13.

18. 1900-1925, B(-C)-luokka

21. 1920-l vaalea keltainen rakennus,
suojeltu asemakaavassa, A-luokka.
Valkolammentie 15.

22. 1930-l A-luokka.

23. 1900-1920, B-luokka. Louhikkokuja 5

24. 1920-l B(-C) luokkaan. Louhikkokuja 4

25. Asuinrakennus 1900-1920, pieni jugendvaikutteinen ulkorakennus. B(-C) luokka. Suosilmänkuja 3

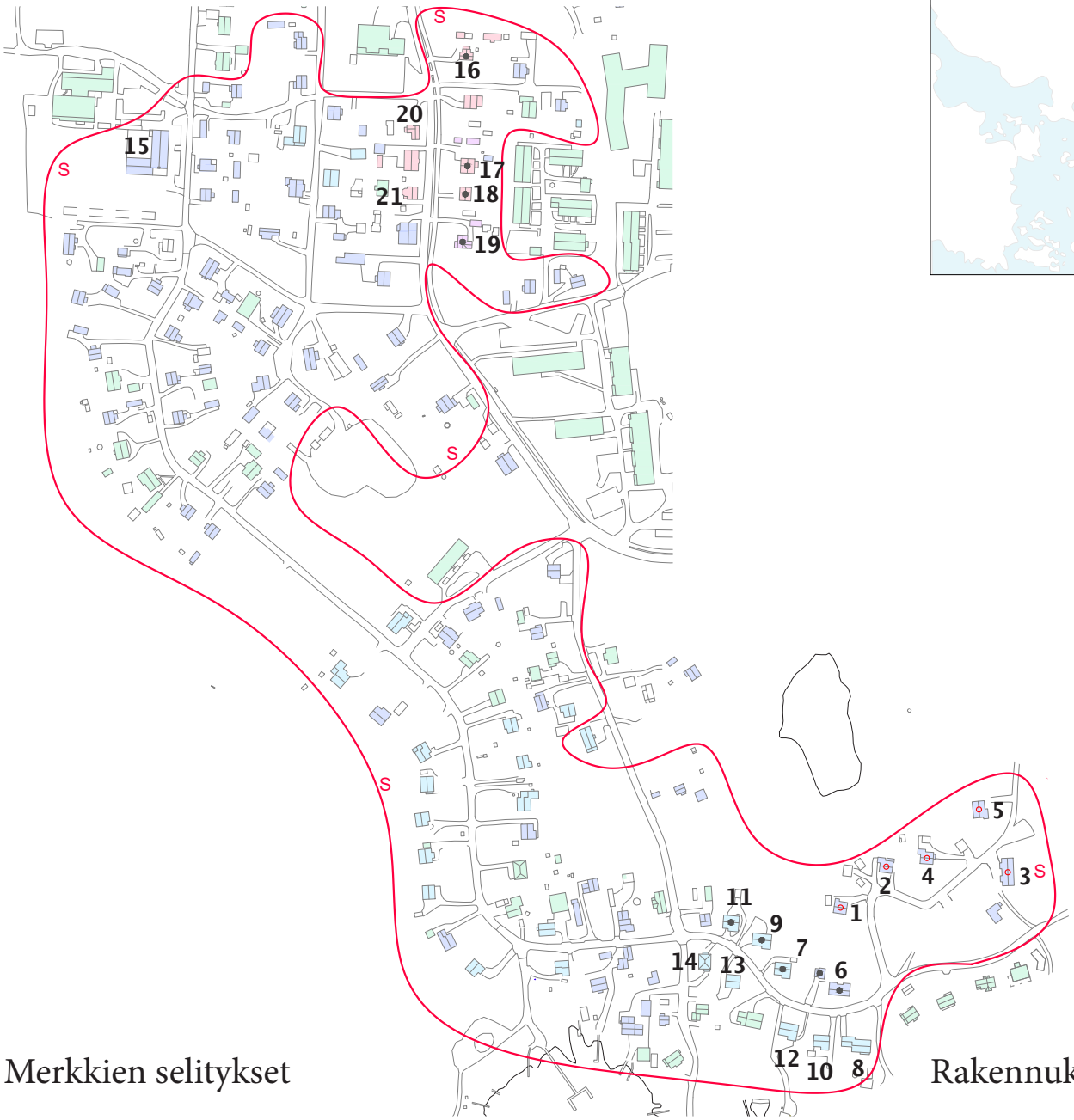

26. Suosilmäntie 1 B (asuinrakennus 1939, ulkorakennus 1937) B-luokka.

Pitkäniityntie, s-alue

Merkkien selitykset

- S-merkki osayleiskaavassa
- S-merkki asemakaavassa
- su-merkki asemakaavassa
- sr-merkkiosayleiskaavassa
- sr-merkki asemakaavassa
- sr-merkki asemakaavassa, joka poistetaan osayleiskaavassa

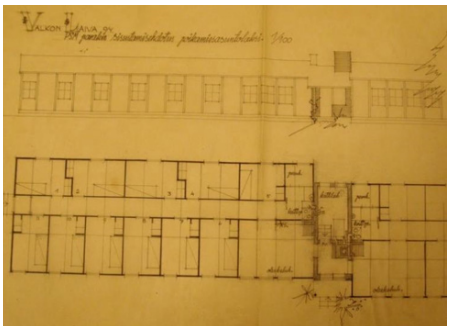
1 : 5 000

Rakennuksen iät

- -1890
- 1890-1920
- 1920-1930
- 1930-1940
- 1940-1960
- 1960-1970
- 1970-

AINONTIEN PIENTALOT

Ainontien pohjoispuolella on 4 kpl puolitoistakerroksisia pientaloa, jotka ovat Puutalo Oy:n tehdasvalmisteista tuotantoa. Talotyypin nimenä on ”Tervakoski” Erkki Huttusen aluesuunnitelmassa. Su-merkintä nykyisessä asemakaavassa.
Arvotus inventoinnissa: B-luokka.

1. Ainontie 3, B-luokka

2. Ainontie 5, B-luokka

4. Ainontie 7, B-luokka

5. Ainontie 9, B-luokka

Tien eteläpuoli oli aluesuunnitelmassa varattu ”poikamiesasuntolaparakeille”, joista Erkki Huttusen piirustusarkistossa on säilynyt luonnoksia: niissä esitetään, että rakennus tehdään Puutalo Oy:n tuotannossa olleeseen, monikäyttöiseen parakkiin (PM-Parakki). Asuntolarakennuksessa toimi ainakin myöhemmin kerho. Nyt tontti on tyhjä ja sijaitsee alla olevan vihreän rakennuksen lounaispuolella). Su-merkintä (su) nykyisessä asemakaavassa. Alimmassa kuvassa Puutalo Oy:n yksikerroksinen rakennus Arvotus inventoinnissa: B-luokka.

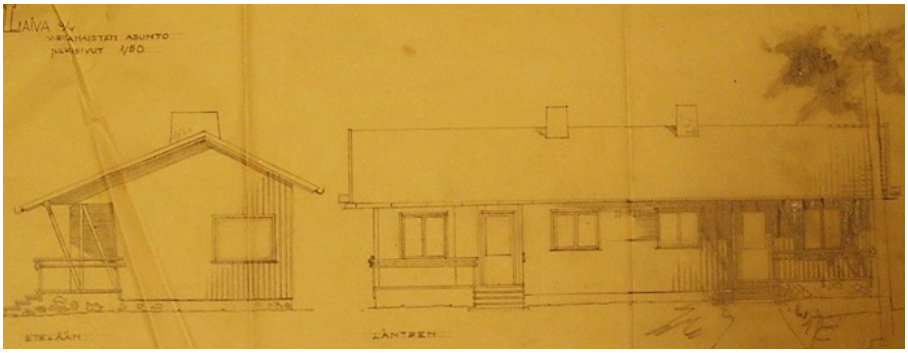

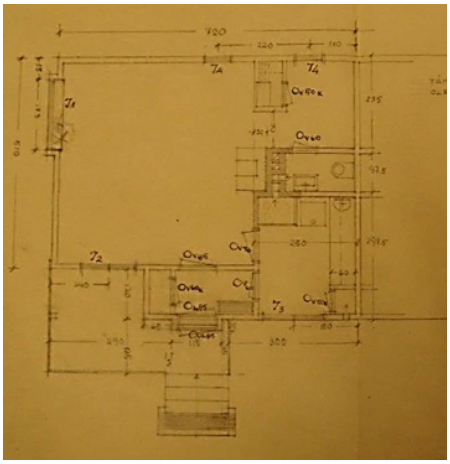
3. Ainontie 6, B-luokka

6. Pitkäniityntie 1 on Erkki Huttusen suunnittelema ”Virkanaisten asuinrakennus, johon tuli kaksi asuntoa toistensa peilikuvina. Asuinhuoneeseen liittyy pieni keittiö ja yhden hengen makuualkovi (virkanaisen asunto ei ollut perheasunto). Su-merkintä (su) nykyisessä asemakaavassa. Arvotus inventoinnissa: A-luokka

Hyvä esimerkki alueelle sovitetusta modernista uudisrakentamisesta. Lähtökohtana on samat mittasuhteet kuin ympäröivässä rakennuskannassa.

7. A-luokka

7.

8. B(C)-luokka

9. A-luokka

10. B(C)-luokka

11. A-luokka

12. B(C)-luokka

13. B(C)-luokka

13. B(C)-luokka

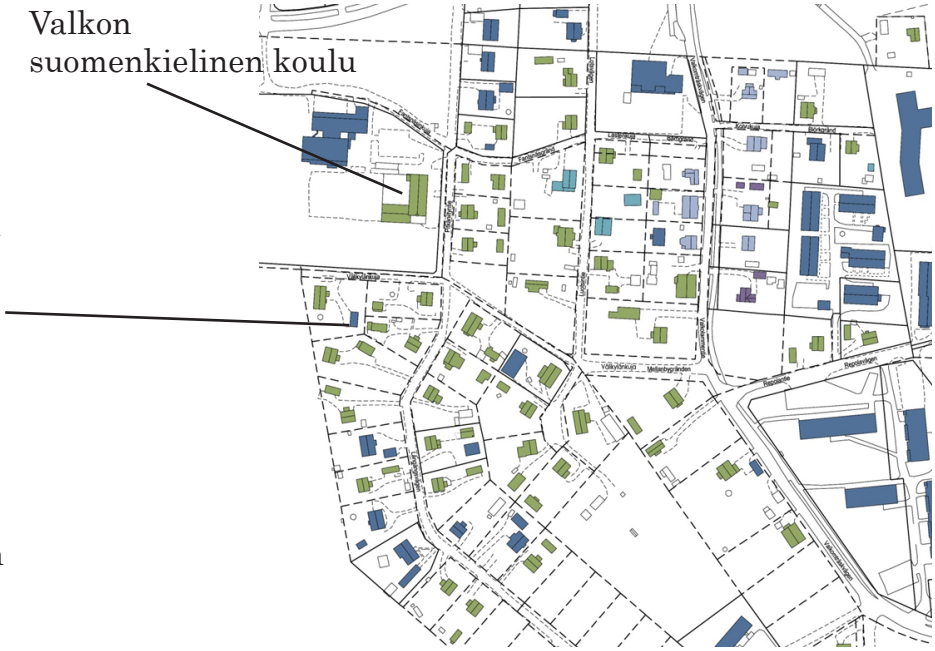
14. B'(C)-luokka

Kalevantien, Pitkäniityntien Saukkolahdentien ja Braskvikintien varret ovat alkaneet rakentua 1950-luvun lopulla. 1960-luvun alun pientalot alueella ovat yleensä rapattuja, yksikerroksia kuitenkin rinnemaastossa mahdollisesti kellarillisia. Yksittäisissä rakennusosissa kuten ikkunapielissä saatettiin käyttää tyylittelykeinona rappaamatonta tiiltä. Sisäänkäyntikatokset ja terassit on suunniteltu pidennetyn kattolappeen alle. Aiempien vuosikymmenien pientaloille yhteistä alueen1960-luvun alun talotyypeissä on selkeys, konstailemattomuus ja nykyrakentamiseen verrattuna pieni koko.

1960-luvun jälkeinen rakentaminen erottuu alueella rakennusaloiltaan suurempana.

1950-LUVUN RAKENTAMINEN VALKON KOULUN LÄHELLÄ

Vaikkei valokuvissa esitellä erikseen alueen kaikkia 1950-luvun rakennuksia (koulun etelä- ja itäpuolella) ovat ne kokonaisuuden kannalta arvokkaita. Alue on melko yhtenäinen

15. Valkon suomenkielinen koulu, B-luokka

VALKOLANMENTIEN VARSI

16. Valkolammentie 12, (asuinrakennus rakennettu 1923, B-luokka ja talous+asuinrakennus 1925).

Koivukuja, kiviaita kuuluu kohteeseen 16.

17. Valkolammentie 16, (asuinrakennus vuodelta 1928) , jonka julkisivujen puhtaaksimuurattu sementtitiilirakenne on aikakauden pientaloissa seudulla harvinainen, B-luokka.

18. Valkolammentie 18, Asuinrakennus ja ulkorakennus (rakennettu 1938) B (-C)-luokka.

19. Valkolammentie 20.
(1938 rakennetut asuinrakennus ja talousrakennus)
B-luokka. Viehättävä piiha omenapuineen ja sammaloituneine kiviaitoineen.

20. Valkolammentie 31, (rakennettu 1929) B-luokka.

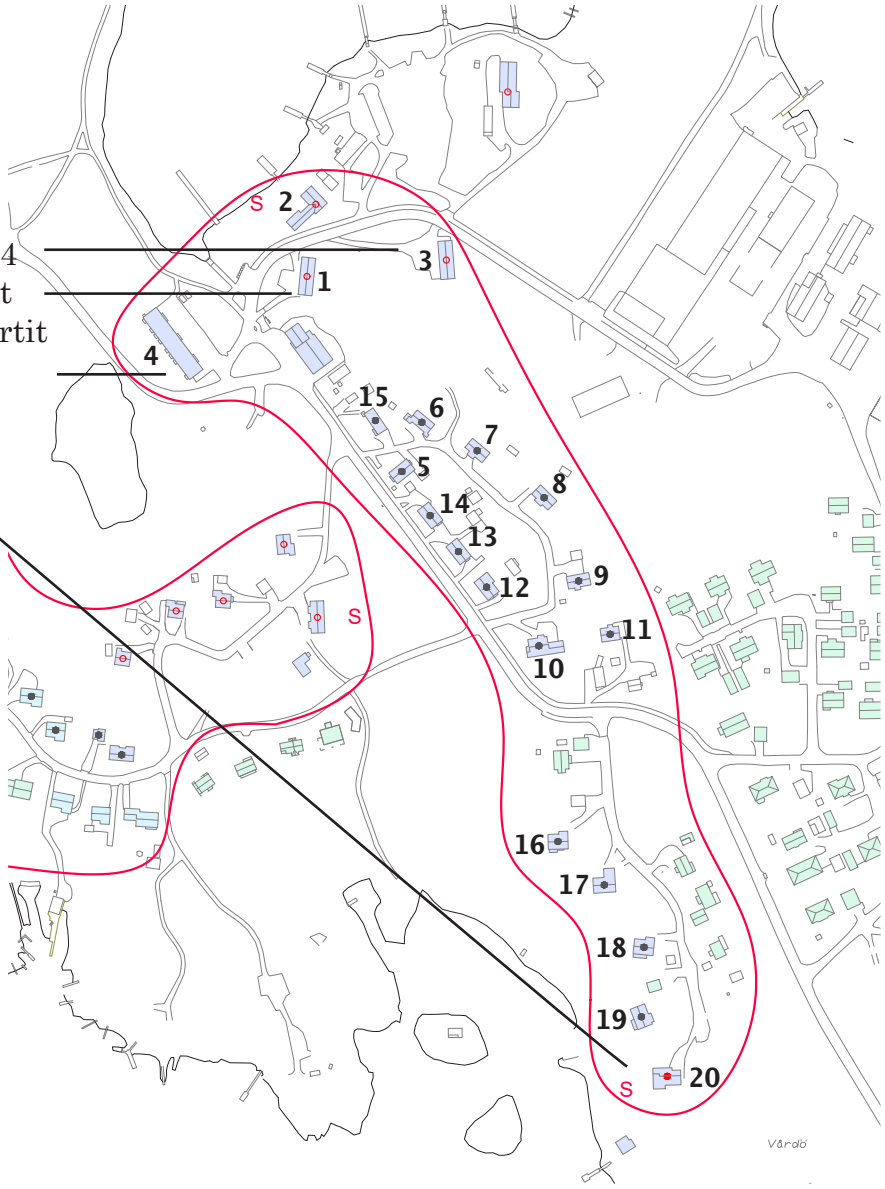

21. Valkolammentie 35, rakennettu paritaloksi 1936 (B-C luokka)

Valkonlampi, s-alue

Kohdet 1, 3, 4 ja 20 on omat inventatiokortit missä niitä esitetään

Merkkien selitykset

- S-merkki osayleiskaavassa
- S-merkki asemakaavassa
- su-merkki asemakaavassa
- sr-merkkiosayleiskaavassa
- sr-merkki asemakaavassa
- sr-merkki asemakaavassa, joka poistetaan osayleiskaavassa

1 : 5 000

Rakennuksen iät

- -1890
- 1890-1920
- 1920-1930
- 1930-1940
- 1940-1960
- 1960-1970
- 1970-

2. B-luokka

LEMMINKÄISENTIEN JA VÅRDÅNTIEN PIENTALOT

Lemminkäisentien ja Vårdöntien rakennukset muodostavat hyvin yhtenäisen, Puutalo Oy.n tehdasvalmisteisten, yksikerroksisten rakennusten korttelialueen. Rakennusten sommittelu ja pihojen käsittely maaston edellytysten mukaan luo alueelle hyvin viihtyisän ja puistomaisen ilmeen.

Säilynyt sodanjälkeiselle ajalle tyypillinen ikkunarakenne ja väritys (runsaasti valkoisella taitettu): seinän rimalaudoituksen päällä ei laitettu ikkunan vuorilautaa ja karmi on maalattu eri väriseksi kuin puitteet. Muissa kuvissa näkyvä punainen seinäväri ei ole aikakaudelle tyypillinen.

5. A-luokka

5

6. A-luokka

7. A-luokka

8. A-luokka

9. A-luokka

10. A-luokka

11. A-luokka

12. A-luokka

13. A-luokka

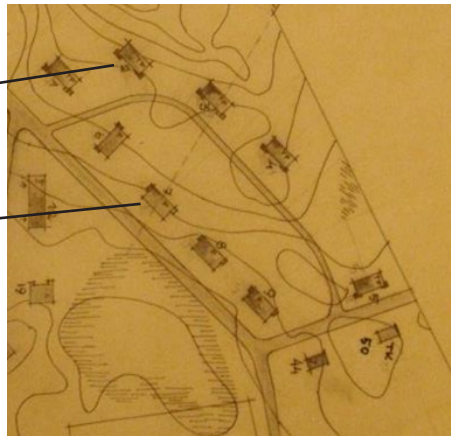

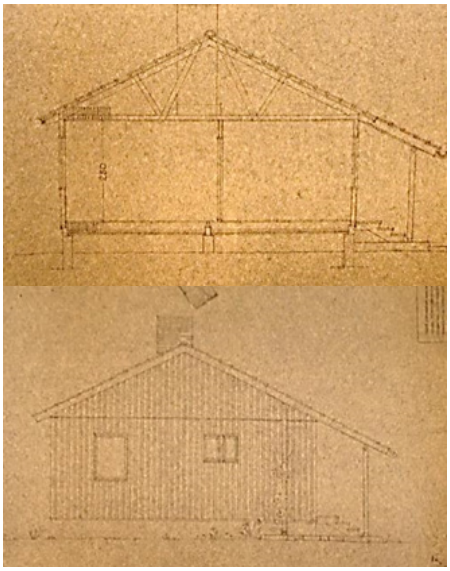
14. A-luokka

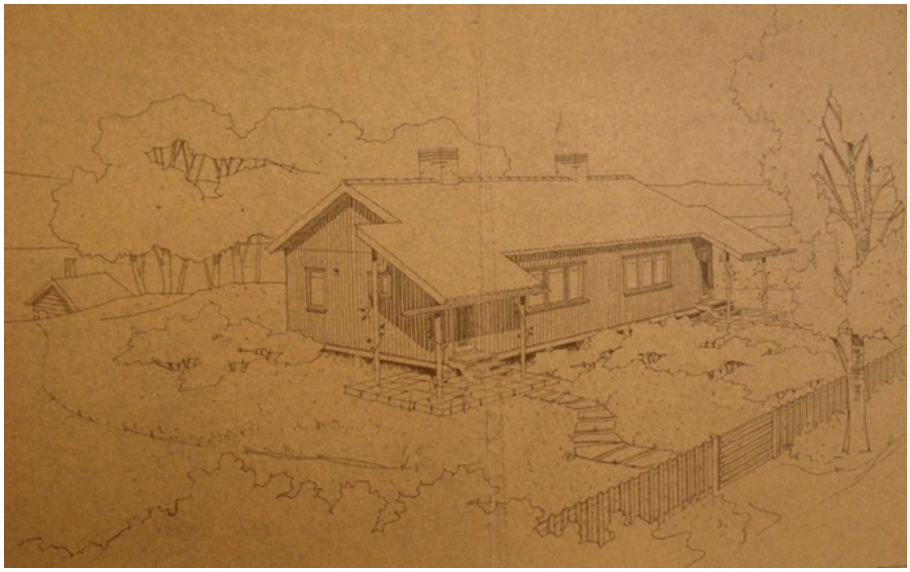

15. A-luokka

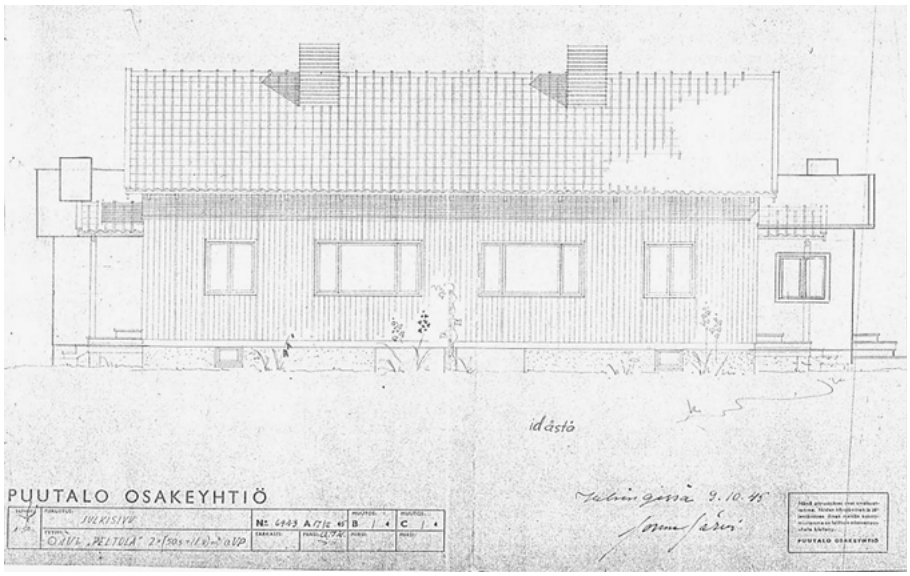
Lemminkäisentien neljä taloa oli aluesuunnitelmassa osoitettu rakennettavaksi ”Tikkapari” nimisillä ja Vårdöntien varren neljä taloa ”Peltola” nimisillä talotyypillä. Molemmat tyypit olivat (7x14m) kokoisia paritaloja, joissa huoneistojen keskushormin ympärille sijoittui olohuone, keittiön, makuuhuone ja wc.
Tikkaparin piirustuksissa (kuvia alla) on Toivo Jäntin ja Peltolan piirustuksissa Jorma Järven allekirjoitukset.
Eteläosaan oli Erkki Huttusen suunnitelmassa osoitettu kerhorakennus.

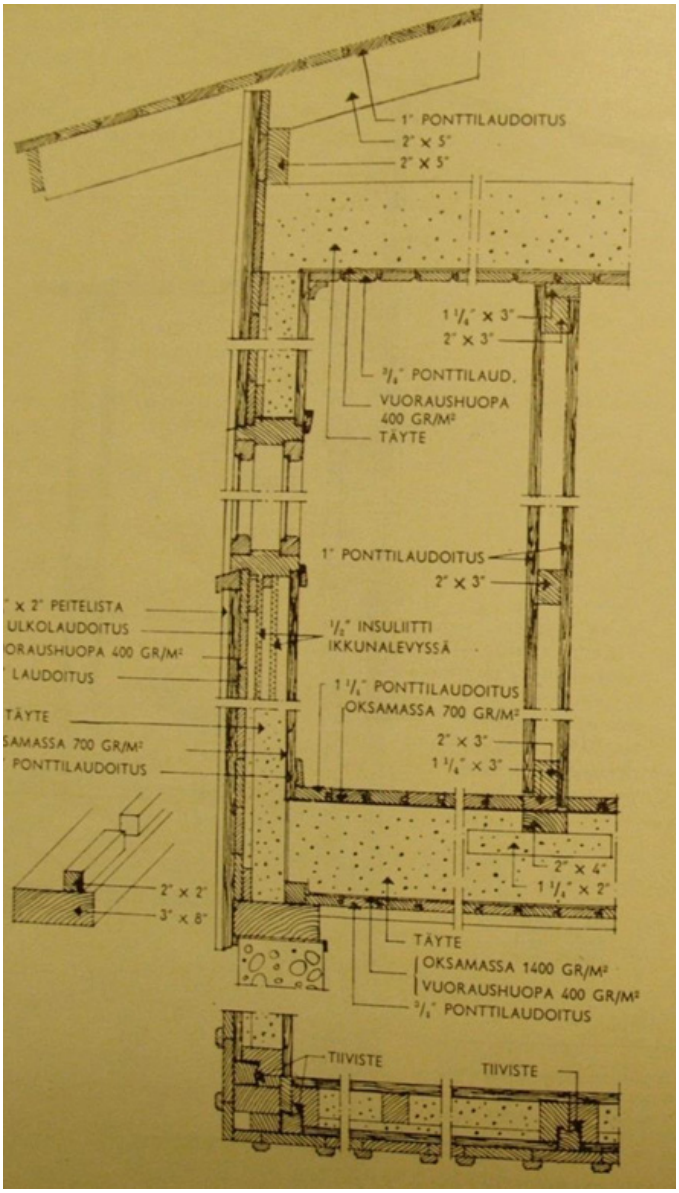

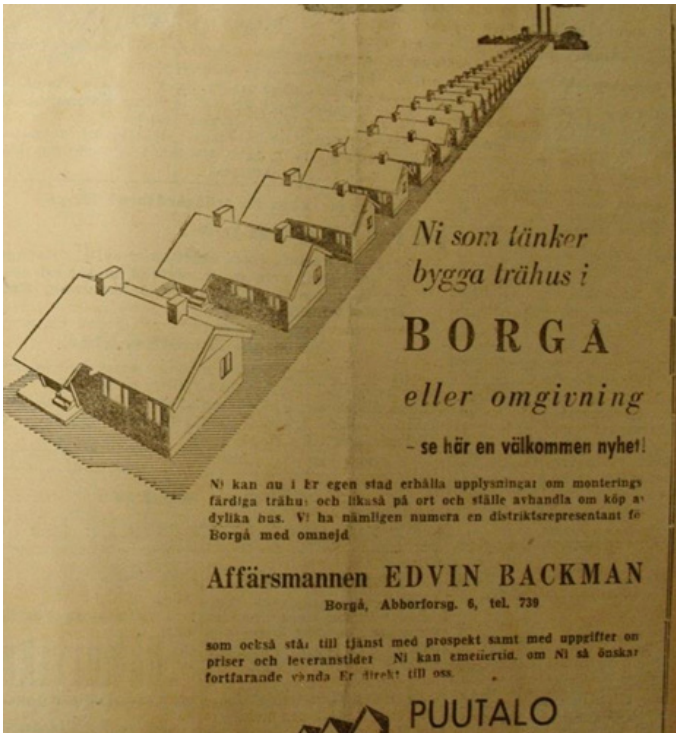
Puutalo Oy:n ”Peltola” nimisen talotyypin piirustus, jolla on rakennettu alueelle rakennuksia. Piirustukseen on myöhemmin piirretty päälle kuistilaajennukset sauna- ja pesutilojen rakennuslupahakemusta varten
Piirustuksen allekirjoittanut Jorma Järvi oli Alvar Aallon ja Toivo Jäntin ohella

arkkitehti, joka laati Puutalo Oy:lle tyyppisuunnitelmia. Järvi tuli tunnetuksi 1930-luvulla Helsingin postitalon ja Uimastadionin suunnittelijana. Järvi oli vuonna 1940 siirtynyt juuri perustetun Puutalo Oy:n suunnitteluosaston johtajaksi ja jatkoi toimessa lähes koko 1940-luvun ajan. Puutalo Oy oli Ahlström yhtiöiden ohella 1940-50-luvulla tärkein puurakenteisten elementtitalojen kehittäjä ja tuottaja Suomessa. Asemastaan johtuen Järvi oli yksi perusteellisimmin standardisoinnin ja rationalisoinnin kysymyksiin perehtyneistä arkkitehdeistamme.

Puutalo Oy:n esitteessä rakenneleikkaus sekä selostus sen eduista ja rakenteesta: ".. Kun tyyppi on valittu ja perustus valmis, voidaan rakennus koota mihin vuodenaikaan hyvänsä valmiista kuivista osista. Erityisen huomattavana etuna on pidettävä koottavien puutalojen pätevästi suunniteltuja ajanmukaisia malleja. Jokainen vaatimattomampikin talotyyppi on monen arkkitehdin yhteistyön tulos…" . Monet Valkon teollisuusyhdyskuntien asunnot oli sijoitettu perinteisesti useamman perheen rakennuksiin, jota esite perustelee "kokemus osoittaa, että kahden perheen talot ovat taloudellisempia kuin yhden…" "Ulkoseinät naulataan tehtailla valmiiksi seinälevyiksi, jotka ovat täytetyt sahanjauholla tai sahanjauhon ja kutterinlastun seoksella, voimavillalla, turvepehkulla tms. ...ikkunanalustoissa ym. mihin täytettä ei päästä lisäämään käytetään insuliittilevyä". Myyntiesitteissä oli estetty tehtaan käyttämiä seinärakenteita, joista kuvassa yleinen ja todennäköisesti Valkolammen rimalaudoitetuissa rakennuksissa käytetty rakenne.
Puutalo Oy:llä oli parikymmentä taloja valmistavaa tehdasta Suomessa, joista Loviisaa lähinnä olevat olivat Kotkassa ja Porvoossa.
Alla oikealla Puutalo Oy:n tehdasvalmisteinen PS-parakki, jota Erkki Huttunen sovelsi Valkolammen päiväkotiin ja poikamiesasuntolaan.

16. A-luokka

17. A-luokka

18. A-luokka

19. A-luokka

Fantsnäs, s-alue

Merkkien selitykset

- S S-merkki osayleiskaavassa
- S-merkki asemakaavassa
- su-merkki asemakaavassa
- sr-merkkiosayleiskaavassa
- sr-merkki asemakaavassa
- sr-merkki asemakaavassa, joka poistetaan osayleiskaavassa

1 : 5 000

Rakennuksen iät

- -1890
- 1890-1920
- 1920-1930
- 1930-1940
- 1940-1960
- 1960-1970
- 1970-

1. Smeds: vasemmalla valokuva vuodelta 1898 (Sarvilahden arkisto). Kohteen luokitus :A-luokka

Kuvissa mm. Smedsin Sali, yksi Smedsin ikkunoista ja nurkkarakenne, jotka ovat säilyttäneet 1800-luvun alun tyylipiirteet ja detaljoinnin.

2. Veckas: yläkuvissa valokuvat 1900-luvun alusta (kirja Sarvilahden historia). A-luokka

Yläkuvassa julkisivu merelle päin. Puistomainen suuri piha on rajattu kiviaidalla. Rakennus on julkisivuiltaan kattomateriaalin muutosta lukuun ottamatta lähes alkuperäinen. Vanhassa parvekekuvassa näkyy, että poikkipäädyn ikkunoissa oli värilasitus.

3. Vasemmalla työväenasunnoksi vanhasta aitasta 1930-luvulla muutettu ”Jussila”. Rakennus on hyvä esimerkki puurakennukseen sovelletusta pelkistetystä klasissmista. B-luokka

4. Luotsitorppa alueen pohjoispuolella lähellä merenrantaa. Rakenteista päätellen torppa on luultavasti 1800-luvulta ellei jopa vanhempi. A-luokka

5. Alemmissa kuvissa tallinmäen rakennuksia mm. nykyisin vieraiden majoitusrakennuksena toimiva entinen työväenasunto A-luokka
Alimmassa kuvassa laidunmaisemaa.

Köpbacka

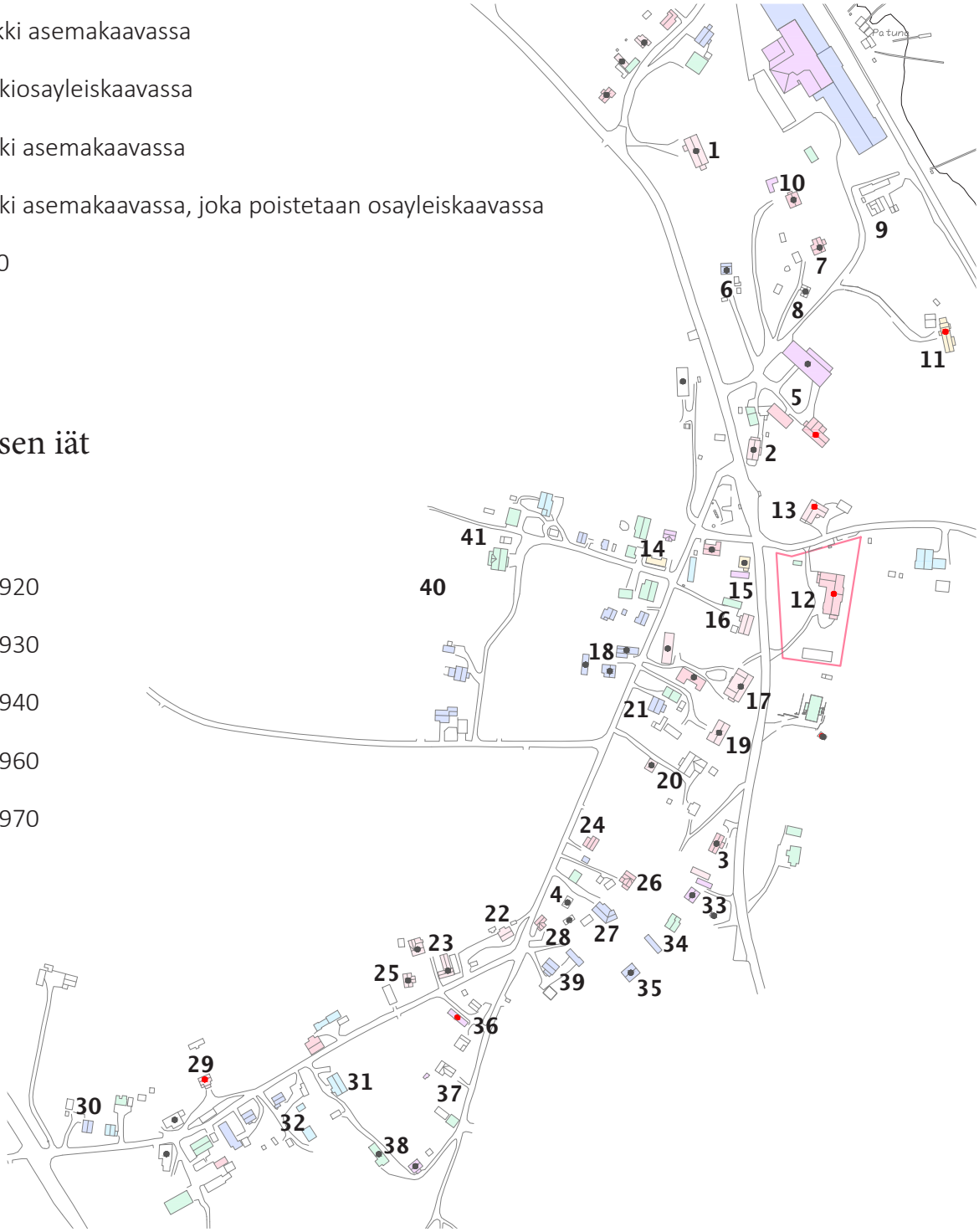
Merkkien selitykset

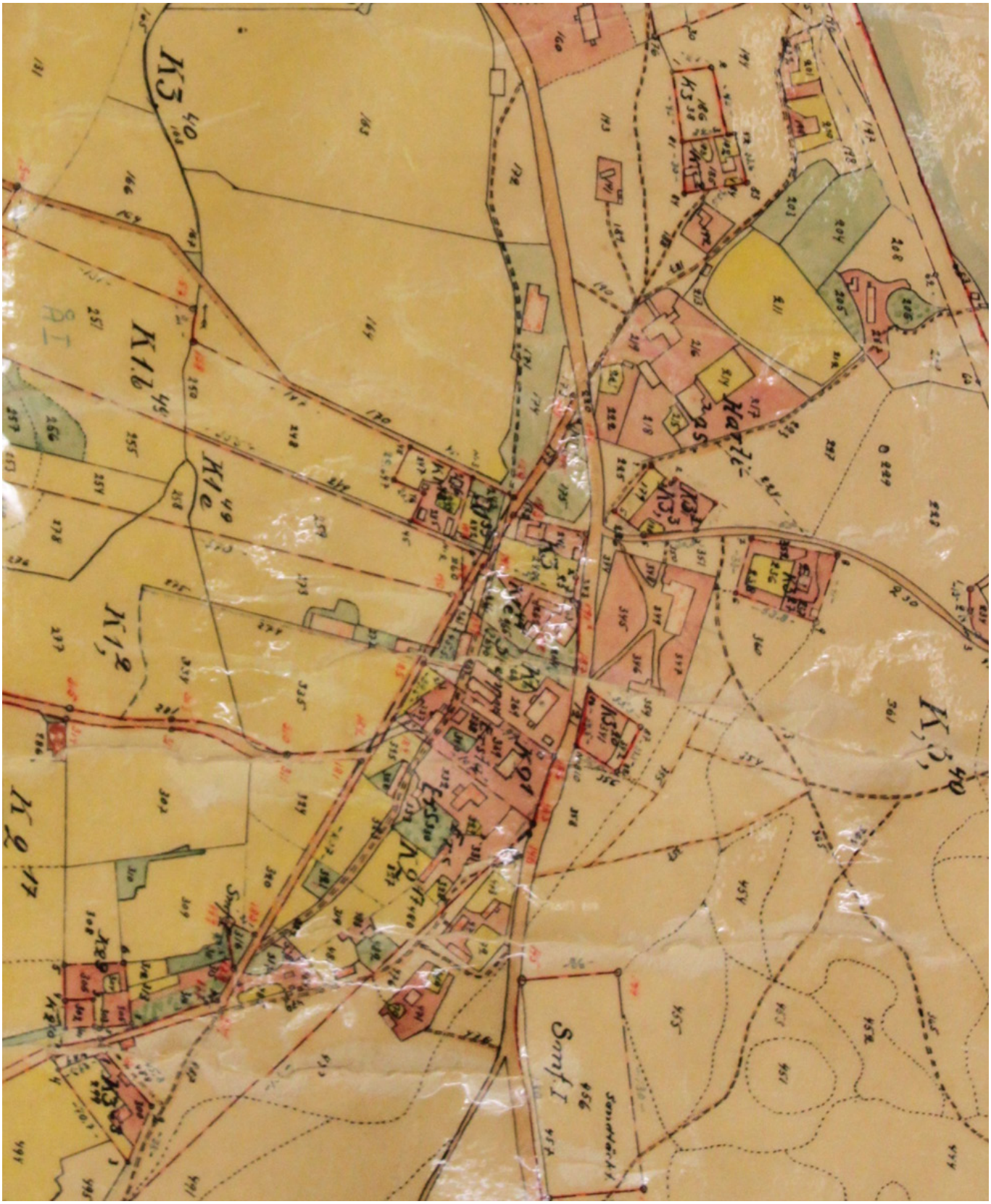
- S-merkki osayleiskaavassa
- S-merkki asemakaavassa
- su-merkki asemakaavassa
- sr-merkkiosayleiskaavassa
- sr-merkki asemakaavassa
- sr-merkki asemakaavassa, joka poistetaan osayleiskaavassa

1 : 5 000

Rakennuksen iät

- -1890
- 1890-1920
- 1920-1930
- 1930-1940
- 1940-1960
- 1960-1970
- 1970-

1930-luvun kartta

1. Seurantalo Fagerås (1906) A-luokka (erillisinventointi), Vanha Valkontie 2.

2. (1890) A-luokka. Rakennuksessa on vielä 1980-luvulla ollut kauppa. Vanha Valkontie 140.

3. (1900)-luvun vaihde) luokkaan A. Vanha Valkontie 171.

5. Hartikan päärakennus (1900-luvun alku), hirsirunkoinen piharakennus, navetta (1937) A-luokka, Hartikankuja 1.

6. (1933) A-luokka. Hartikankuja 2

7.(1900-20-l) A-luokka, Hartikanhuja 3a

8.(1920-l) A-luokka

Kohde 8. pihatien varrella oleva rakennus, C-luokka

9.(1940) C-luokka

10. A-luokka

11. (1855), A-luokka, Köpbackan ja Valkon alueen vanhimpia säilyneitä rakennuksia. Rakennettu huvilaksi, joka on kuulunut Hartikan tilaan. Hartikankuja 10.

12. Entinen kansakoulu (1920), suojeltu asemakaavassa. (erillisinventointi) A-luokka, Varvintie 1.

13. ”Pikkukoulu” (1890) suojeltu asemakaavassa, (erillisinventointi) A-luokka. Varvintie 2.

14. Asuinrakennus, 1900-luvun vaihde, talousrakennus 1878 , luokkaan B.

15. (1923) Pihakokonaisuus A-luokka, Kivijalassa on ollut aikoinaan kauppa. Köpbackantie 3.

Keltainen talousrakennus(1923) kuuluu kohteeseen no.15. Punainen kuuluu vastapäiseen pihaan.

16. (1895) luokkaan C

Köpbackantien suora linjattiin nähtävästi 1930-luvulla, aiemmin se kaarsi hieman ylempää ja pihojen lävitse.

Köpbackantien eteläpäässä rakentaminen on vaatimattomampaa kuin pohjoisosassa. Hevostallitoiminta tuo paikkaan aitoa maaseutukylämäistä karheutta.

17. Pitkä ulkorakennus ja asuinrakennus (1890-l), toinen suurehko ulkorakennus (1920-l),
A-luokkaan pihakokonaisuus. Vanhat ulkorakennukset ovat erityisen kauniit, sinkitty aaltopelti sopii tyylillisesti hyvin talousrakennuksiin. Päärakennuksessa ullakkokerroksen ”haukkaikkunat” erikoisesti myös päädyissä.
Köpbackantie 7.

18. (1947 kaikki rakennukset) pihakokonaisuus B-luokka.
Köpbackant. 8.
Asuinrakennus on alueella melko tyypillinen hiekanruskeaksi rapattu ja nurkkaikkunoin varustettu rintamamiestalo, joskin tyyppi näyttää yleistyneen alueelle vasta 1950-luvulla.
Näennäisesti vaatimattomien talousrakennusten viehättävyys syntyy kuten oheisissa kuvissa rakennusten sopusuhtaisuudesta (kts. saunapäätykuva) ja huolella toteutetuista yksityiskohdista (kts. navettarakennuksen ikkunakuva).

19. (1920? todennäköisesti vanhempi) A-luokka Köpbackantie 9

20. Aitta mahdollisesti 1800-luvulta, A-luokka. (pihan asuinrakennus 1981) Köpbackantie 9.

21. (1943?) Asuinrakennus on rakennettu vanhan navetan kivijalalle. A-luokka, Köpbackantie 11.

23. (1900-l) A luokka, asuinrakennus, Köpbackantie 20.

25. (1899) A-luokka, Köpbackantie 22.

23. sauna (1900-vaihde?) B-l.

23. (1899) Ulkorakennus, ollut nähtävästi asuinrakennus A-luokka.

Kohteiden 23, 36, 40 ja 41 pihapiirit muodostavat hienon ehyen kokonaisuuden, jossa erityisesti talousrakennuksilla on merkittävä osuus.

22. (1920?) B-luokka.

27. (1949) A-luokka.

Kohteen 25. ulkorakennus

26. (1920) B-luokka

24. (1920?) B-luokka

28. punainen pihamökki(1908) ja sen vieressä toinen pieni mökki (ei näy kuvassa) ovat suojeltu asemakaavassa: A-luokka. Tontin mineriittivuorattu asuinrakennus (1920) B-luokka.

29. (1912) suojeltu asemakaavassa A-luokka, Köpbackantie 32.

30. (1951) B-luokka.

31. (1962) C-luokka.

32. Vaalea talo 1948, takana keltainen 1945, C-luokka

33. Sauna ja asuinrakennus (1935), A-luokka, Marjakuja 2.

34. (1972) ominaispiirteensä säilyttänyt 1970-lukua hyvin edustava puuverhoiltu talo, B-(C) luokka. Marjakuja 4.

35. (1948) A-luokka poikkeuksellinen yksilöllisesti suunniteltuna.

36. ulkorakennus,
Takamaantie 4. A-luokka

36. ulkorakennus (1935)
suojeltu asemakaavassa.

Köpbackassa erityisesti ajattomasti asialliset, mutta samalla sympaattiset yksilölliset ulkorakennukset ilahduttavat. Yhteistä niille on kokonaishahmon selkeys ja kapearunkoisuus, mikä luo ryhdikkään ilmeen. Kuvan kohteet ovat Köpbackantien eteläpäästä.

36. asuinrakennus (1935) A-luokka, Takamaantie 4.

37. (1935) B-luokka. Takamaantie 6

38. asuinrakennus (1938) ja ulkorakennus, A-luokka, Takamaantie 8.

39. (1949) B-luokka.

Välitontteja rakentamatta

40. kaksi 1950-luvun rakennusta Maamiehentien tuntumassa. B-luokka. Köpbackantien länsipuolella oli ennen 1940-lukua vain muutama pihapiiri, koska alue oli alavaa ja peltona. Rakentamattomat tontit umpeuttavat pusikoituessaan kylältä näkymiä maisemaan.

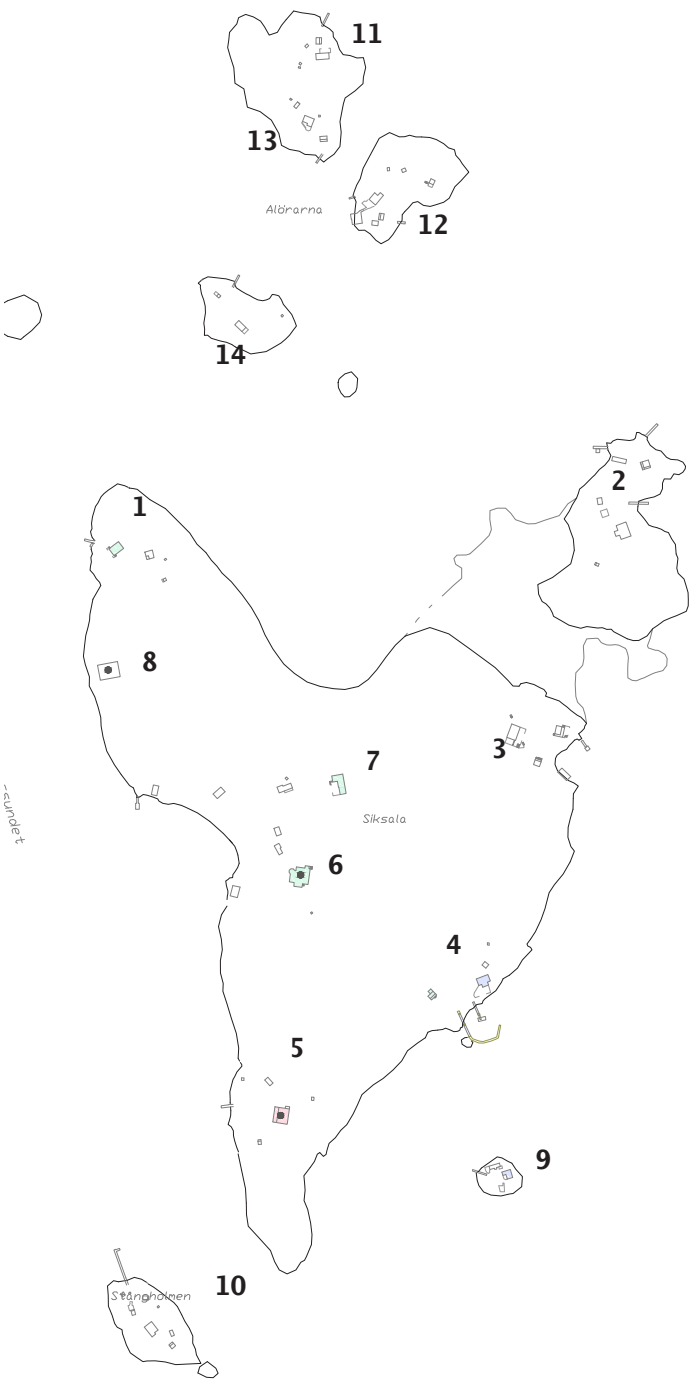

Näkymä Kipparilantieltä maisemaan kohti Vanhaa Valkontietä, mikä kulkee hienossa puoliavoimessa pihlajia, katajia ja mäntyjä kasvavassa metsänreunavyöhykkeessä. Lato (luokkaan B) täydentää kulttuurimaiseman henkeä. Vanhoissa kartoissa tie näyttää kulkeneen alempana aivan pellon ja mäen saumassa. Pelto, lato (säilytettävä) ja metsänreunavyöhyke olisi kaavassa huomioitava. Reunavyöhykkeen arvo menetetään, jos pellolle rakennetaan tai jos peltoa muutetaan puisto- ym. virkistysalueiksi.

41. Köpbackantien länsipuolen rakentamista Kipparilantiellä (kaikki kuvat yllä). Rakentaminen on 1940-luvun lopulta ja sen jälkeen. Kuvissa näkyy kuinka viimeisten vuosikymmenien rakentaminen on synnyttänyt uudet haasteet täydennysrakentamiseen kuten maaston muotoihin sovituksen , rakennusten suuren koon ja monimuotoisuuden sekä värien, matereriaalien ja rakenteiden raskauden. B-luokka

Siksala

Merkkien selitykset

- S S-merkki osayleiskaavassa
- S-merkki asemakaavassa
- su-merkki asemakaavassa
- sr-merkkiosayleiskaavassa
- sr-merkki asemakaavassa
- sr-merkki asemakaavassa, joka poistetaan osayleiskaavassa

1 : 5 000

Rakennuksen iät

- -1890
- 1890-1920
- 1920-1930
- 1930-1940
- 1940-1960
- 1960-1970
- 1970-

1. C-luokka

2. C-luokka

4. B-luokka

3. C-luokka

5. A-luokka

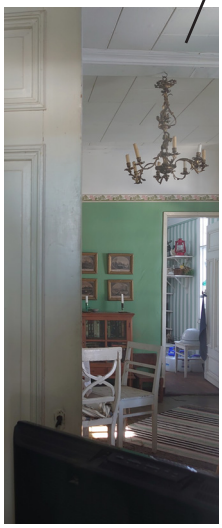

6. A-luokka

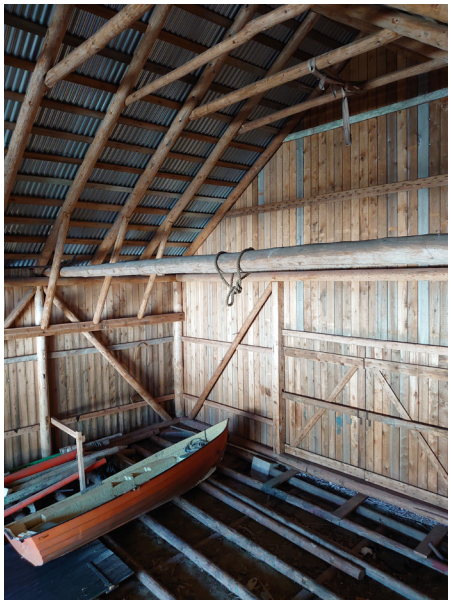
7. C-luokka

8. A-luokka

9. B-luokka

10. B-luokka

11. B-luokka

12. C-luokka

13. C-luokka

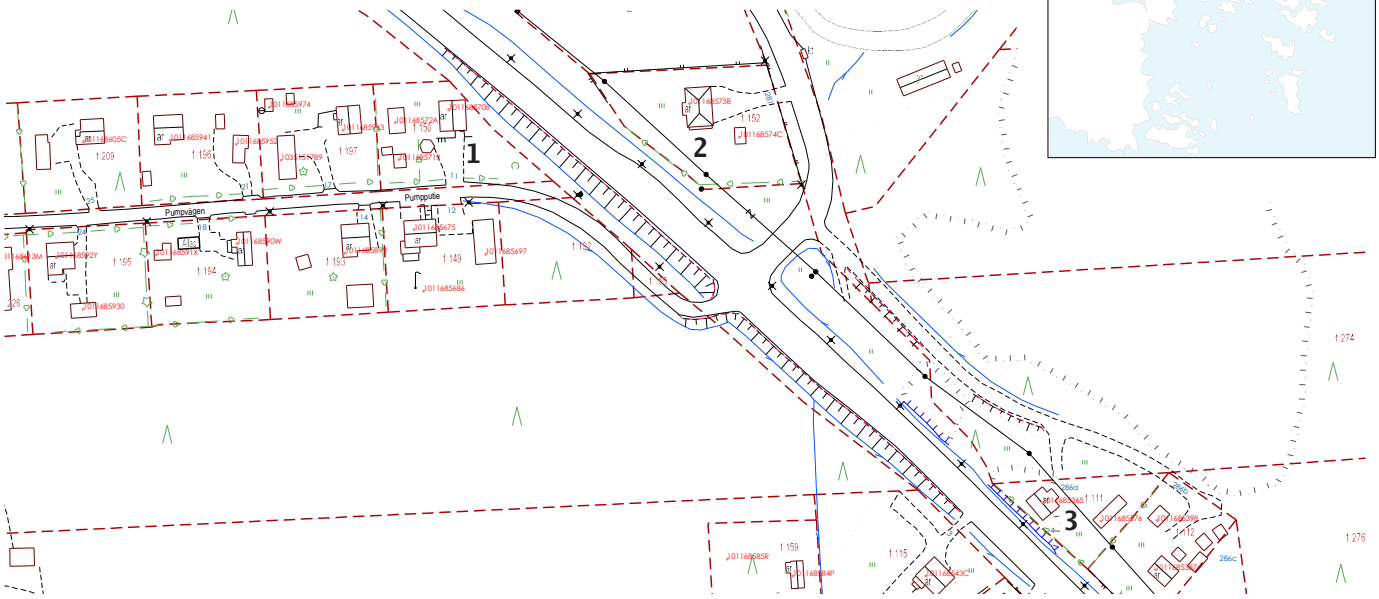

14. B-luokka

Valkon keskustan reuna kohteet

1. Pumpputie 11 (1960), B-luokka

3. Valkontie 4 (1949)

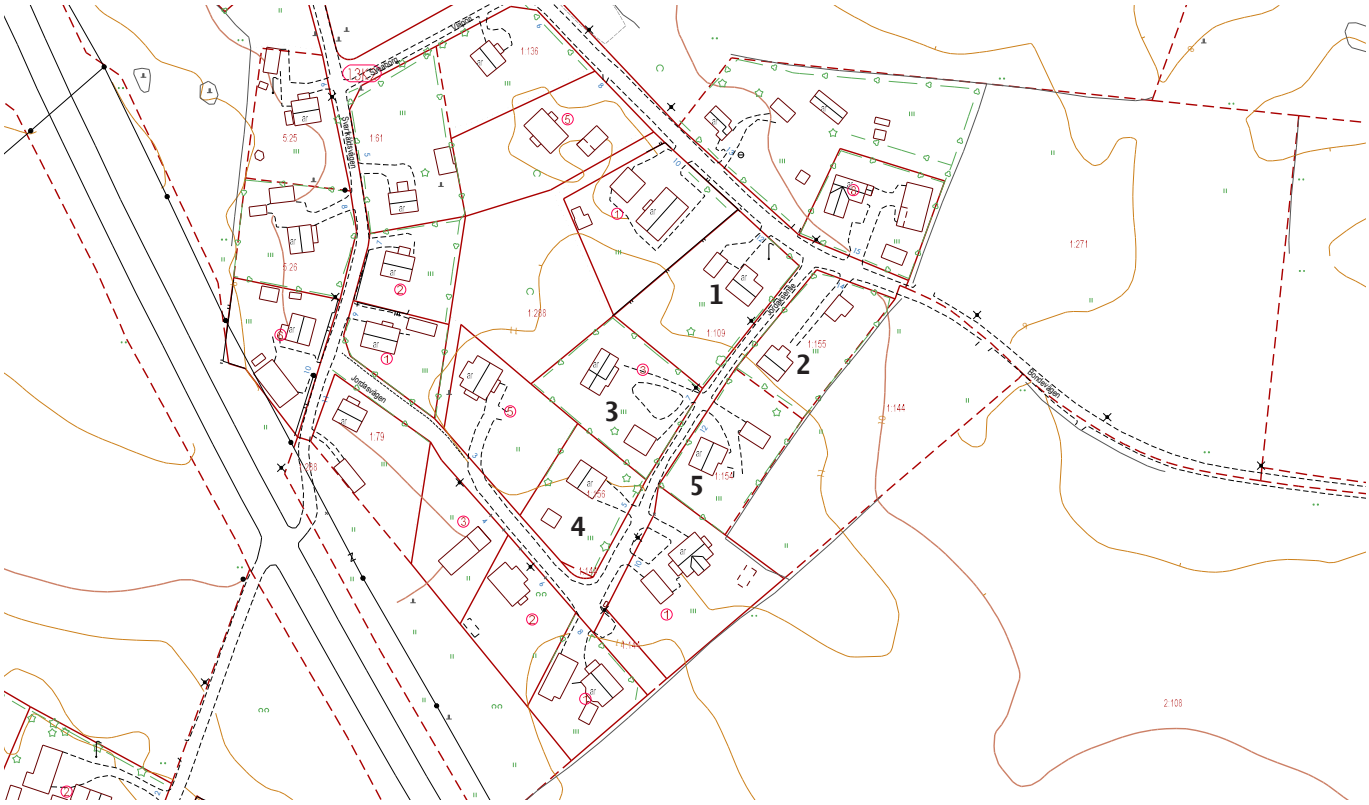

2. (1957) Entinen Limonaditehdas ja asuintalo

Yläkuvat: Valkontien ja Vanhan Valkontien eteläosan varteen syntyi 1950-60 luvun vaihteessa asutusta. Taajamamuodostumisen kannalta erikoinen on Pumpputien rakentuminen, joka nähtävästi on toteutettu yksittäisen maanomistajan tilan palstoituksella? Pumpputie 11 (kuva 1) asuinrakennuksen hahmo on selkeästi sodanjälkeiselle ajalle tyypillinen, mutta ”rungon sisäänvedetty sisäänkäyntikatos on tyypillinen 1960-luvulle. Yksityiskohdiltaan harvinainen on sokkelin liuskekiviverhousta muistuttava rappaus.
Valkontie 4 (kuva 3) on hyvin tyypillinen 1940-luvun lopun ”rintamamiestalomalli” Valkon ja Köpbackan alueella: suhteellisen pieni, ikkunat pieniä, usein kuitenkin kulmaikkunoita. 1950-luvun lopulla alueelle rakennettiin vaurastumisen myötä roiskerapattuja taloja (tyypillinen väri oli hiekanruskea) aiempaa suurempia asuinrakennuksia, joissa saattoi olla autotalli kellarissa (vrt. kuva 1).

Haravankylän reuna kohteet

JORDAKSENTIEN pohjoisosa on rakentunut 1950-luvulla . Neljä tien viidestä 50-luvun pientalosta on roiskerapattuja ja hiekanruskeiksi maalattuja rintamamiestaloja ja siksi rakentaminen on yhtenäistä. Tietä rajaavat aikakaudelle tyypillisesti leikatut pensasaidat.

1.(1957) (kaksi kuvaa yllä). Yksittäisten rakennusten ominaispiirteiden säilyminen on tärkeää miljöössä.

2.(1954)

3. (1954) myöhemmin kuistia laajennettu

4. Edessä sauna (1959), takana rapattu asuinrakennus. (1954).

5. 1950-l. Aikakaudella maalattiin ikkunakarmi usein eriväriseksi kuin vaalea puite. Myös räystäänaluslaudoitus maalattiin usein eri värillä kuin seinät ja kattotuolien päät.

6. Husas (päärakennus1936. Vaikka rakennus on ilmeeltään 1930-luvun maaseuturakentamiselle tyypillinen, on se rakenteeltaan poikkeuksellinen osittain rapattuine seinineen Hyvin säilynytalkuperäisuyys. A-luokka, Virpekintie 131.

7.Virbpekintie 223. Majgårdin tila on Haravankylän kulttuurimaiseman luonnetta tukeva ja erityisesti peltoaluetta kiertävälle Virpekintielle viehättävyyttä luova pihapiiri (tie kulkee pihan läpi). Navetta (todennäköisesti 1930-luvulta) ja sen edessä olevat talousrakennukset ovat esimerkki harmoniseen ja huolelliseen toteutukseen perustuvasta maatilarakentamisesta.
Peltojen alueen länsireunalla on yksi harvoista säilyneistä ladoista (maisemallisesti merkittävä). B-luokka

8. Björkebo (B-luokka) B-luokka

9. (A-luokka)

11. (1930-luvulta oletettavasti, paikkatiedossa ilmoitettu 1945?) A-luokka, Vanha Valkontie 75.

12. Valkontien länsipuolella Haravankylän eteläosan metsänreunavyöhyke alkoi rakentua 1940-luvun lopulla. Suosittu talotyyppi alueella oli nurkkaikkunallinen ja suhteellisen kapea rintamamiestalo, usein räystäät oli perinteisesti koteloitu. B-luokka

10. Grans (1921) piha, rakennukset B-luokkaa. Solvikintie 190

Pitkäniityntien reuna kohde

A-luokka